

Aan het college van B&W van de gemeente Waadhoeke
Per e-mail info@waadhoeke.nl en bestuur@waadhoeke.nl
en

Aan het college van GS van de provincie Fryslân
per e-mail: provincie@fryslan.frl

22 maart 2024

Betreft: **handhavingsverzoek voor de inrichting aan Hoarnestreek 10-14 te Tzummarum (Jorritsma)**

Geacht college,

1. Een negental personen hebben mij gemachtigd tot o.a. het doen van een handhavingsverzoek m.b.t. de inrichting aan de Hoarnestreek 10-14 te Tzummarum. Deze volmachtgevers kiezen domicilie op mijn adres. In de bijlagen zijn de machtigingsbescheiden opgenomen.
2. Namens de volmachtgevers dien ik met dit schrijven een verzoek in tot handhaving met betrekking tot de mestvergistingsinstallatie aan de Hoarnestreek 14 te Tzummarum. Er is sprake van strijd met het bestemmingsplan omdat de vergistingsactiviteiten niet ondergeschikt zijn aan het agrarisch bedrijf nu veel vergunde pluimveestallen er niet (meer) zijn, dan wel niet als zodanig in gebruik zijn en voor zover nog wel in gebruik zijn, is er in de stallen veel minder pluimvee dan in de betreffende stallen vergund. Verder is er strijd met de vigerende vergunningen nu een groter deel van het perceel Hoarnestreek 14 in gebruik is ten behoeve van de mestvergistingsinstallatie dan vergund. Waar in dit verzoek over de vergistingsinstallatie of -activiteiten wordt geschreven worden ook de bijbehorende activiteiten m.b.t. het biogas en het digestaat bedoeld.
3. Aangezien de gemeente bevoegd is t.a.v. het bestemmingsplan en de provincie t.a.v. de omgevingsvergunningen wordt dit handhavingsverzoek aan beide colleges gestuurd.

Strijd met bestemmingsplan

4. Volgens art. 3.1 van het bestemmingsplan zijn de gronden aan de Hoarnestreek 14 bestemd voor de uitoefening van een agrarisch bedrijf met daaraan ondergeschikt een mestvergistingsinstallatie.
5. Blijkens de vergunning gepubliceerd in het Provinciaal Blad van 6 januari 2023 zijn vergund:

Stal	diersoort	Rav code	BWL	Maximaal aantal dieren
1	vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	24.300
2	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	31.000
3	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	31.000

4	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	29.700
5	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	34.500
6	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	29.700
7	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	29.700
8	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	32.700
9	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	42.900
10	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	42.900
11	Vleeskuikens	E 5.6	2005.10.V3	42.900
* 12	Vleeskuikens	E 5.10 + E 7.4	BWL 2009.14.V5 + BWL 2010.29.V1	46.200
Totaal				417.500

6. Over de stallen 1 en 2 staat in de MER-aanmeldnotitie van 23-11-2023:
“De voormalige pluimvee stal 1 en 2 zijn inmiddels verwijderd. Stal 2 is onlangs gesloopt via de sloopmelding 2023-146142. Alleen de vloer van stal 2 is niet verwijderd, deze wordt als erf verharding gebruikt.”
In de overige stallen aan Hoarnestreek 14, stalnr. 3, 4 en 5, wordt al enige tijd geen pluimvee meer gehouden.
Stal 12 is niet gerealiseerd. (In de vergunning gepubliceerd in het Provinciaal Blad van 6 januari 2023 staat dat dit betekent dat de stal zoals deze in de revisievergunning van 6 september 2018 is aangevraagd bij oprichting niet voldoet aan de maximale emissiewaarde zoals opgenomen in het Besluit huisvesting en aan BBT. Dit betekent dat deze stal niet in gebruik mag worden genomen zoals vergund.)
7. De overige zes stallen aan de Hoarnestreek 10 zijn mogelijk niet alle in gebruik.
Voor zover de stallen aan de Hoarnestreek 10 wel in gebruik zijn, is de pluimveebezetting veel lager dan de bij punt 5 genoemde aantallen vanwege het werken volgens een gewijzigd bedrijfsconcept. Omdat deze vleeskuikens ook later worden geslacht, zijn er daarnaast minder mest rondes per jaar.
8. Vergund is de verwerking van 100.000 ton mest en co-producten per jaar. Met de vergunde vergistingsinstallatie kan echter feitelijk niet deze hoeveelheid jaarlijks worden verwerkt.
9. Gezien de krimp van de pluimveeactiviteiten is het huidige gebruik van de vergistingsinstallatie niet ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf hetgeen in strijd is met het bestemmingsplan. (Afgezien daarvan bevreemdt het dat deze vergistingsinstallatie vergund is, gezien het ondergeschiktheids criterium. Uit documenten van de gemeente, die een volmachtgever na een Woo-verzoek kreeg, blijkt ook dat er ambtelijk wordt getwijfeld of er destijds wel goed getoetst is aan het bestemmingsplan. De vergunningen zijn echter onherroepelijk.)
10. Bij het bepalen van ondergeschiktheid kan gekeken worden naar o.a. ruimtelijke, functionele en inkomensverwervende aspecten. De aard en schaal van de vergisting en overige bewerkingen dienen ondergeschikt te zijn.
11. Het ruimtelijk gebruik t.b.v. de vergistingsinstallatie is sterk toegenomen t.o.v. het agrarisch bedrijf nu alleen nog een aantal stallen op nr. 10 in gebruik zijn als vleeskuikenstal. Dat geldt al als de vrijgekomen stallen 3, 4 en 5 en de ondergrond/erf van stallen 1 en 2 ongebruikt zouden zijn. Maar waarschijnlijk worden deze stallen geheel of gedeeltelijk t.b.v. de vergistingsinstallatie gebruikt, zodat het ruimtelijk gebruik nog sterker is toegenomen t.o.v. het agrarisch bedrijf (zie punt 14).
12. Wat betreft de verdien capaciteit is de mestvergistingsinstallatie niet als ondergeschikt aan te merken ten opzichte van het agrarisch bedrijf met pluimvee en mogelijk enige grond, zoals nu uitgeoefend. Uiteraard weten we niet hoeveel vleeskuikens precies aanwezig zijn per ronde. Als daarover meer bekend is kan dit nader worden onderbouwd.

13. In het memo aan de raad van 5 september 2023 is te lezen dat het (co-) mestvergistingsbedrijf privaatrechtelijk geen deel meer uitmaakt van het pluimveebedrijf. Functioneel is het vergistingsbedrijf weinig meer met het pluimveebedrijf verbonden. Wat functionele aspecten betreft is ook van belang dat het niet alleen om vergisting gaat, maar dat er meerdere activiteiten plaatsvinden, bijvoorbeeld nabewerkingsstappen van het digestaat.
- De bedrijfsnaam van Jorritsma Pluimvee B.V. is gewijzigd naar Jorritsma Biogas B.V. Dit is ook een indicatie de vergistingsactiviteiten niet ondergeschikt zijn. Een andere indicatie is dat twee multinationals, Shell en Engie, gezamenlijk in de markt waren om de vergister te kopen. De koop zou overigens niet doorgegaan zijn.
14. In de toelichting van het ontwerp-bestemmingsplan, dat op 11 september 2023 ter inzage is gelegd, is over de huidige (dus niet de beoogde) situatie te lezen:
- “Huidige situatie*
In het plangebied is in de huidige situatie een pluimveebedrijf gevestigd, met daaraan (nu nog) ondergeschikt een co-mestvergistingsinstallatie. Laatstgenoemde installatie inclusief bijbehorende bedrijfsbebouwing staan uitsluitend op perceel Hoarnestreek 14, terwijl de bedrijfsbebouwing van het pluimveebedrijf alleen op het perceel Hoarnestreek 10 aanwezig is. Het pluimveebedrijf beschikt buiten het plangebied ook over circa 14 hectare agrarische gronden. In het vergistingsproces wordt het ruwe biogas omgezet in elektriciteit. De (vergunde) jaarlijkse invoercapaciteit van de installatie bedraagt 100.000 ton. De voormalige pluimveestallen of het perceel Hoarnestreek 14 zijn niet meer ten behoeve van het naastgelegen pluimveebedrijf in gebruik maar als opslag (van digestaat en co-producten) en voor mestbewerking ten behoeve van de co-mestvergistingsinstallatie....”
15. Uit de akoestische prognose van 1 september 2023 bij de MER-aanmeldnotitie blijkt dat het gebruik van stallen op Hoarnestreek 14 ten behoeve van de vergistingsactiviteiten nog niet eerder vergund was. Het wordt namelijk als wijziging aangegeven:

Overige wijzigingen

- Op de locatie Hoarnestreek 14 wordt geen pluimvee meer gehouden. Pluimveestal 1 is al afgebroken. Ter plaatse komt de gasopwerking. Ook stal 2 wordt afgebroken. De stallen 3 en 4 worden in gebruik genomen voor de opslag van digestaat en co-producten (geen relevante geluidemissie). In stal 5 komen een stikstofstripper en reverse-osmosisinstallatie met bijbehorende tanks, leidingen en pompen. Ook komt hier een pelletpers. Voor zover deze installaties al enig geluid produceren is dit
16. Uit de brief van B&W van 19 november 2019 aan de FUMO blijkt dat de gemeente zelf de volgende definitie van ondergeschikt hanteert.
- In het bestemmingsplan is de term "ondergeschikt" niet nader gespecificeerd. De term "ondergeschikt" beschrijven wij als volgt: een bedrijfseigen activiteit met een duidelijke binding met de tot het bedrijf behorende agrarische activiteit waarbij in hoofdzaak de aanvoer of afvoer is "van" of "gaat naar" het eigen bedrijf.
- Het is duidelijk dat met de feitelijke situatie evenmin aan die definitie wordt voldaan.
17. Uit vorenstaande dient de conclusie te worden getrokken dat de vergistings- en aanverwante activiteiten niet ondergeschikt zijn aan de agrarische activiteiten. Vanwege strijd met het bestemmingsplan verzoeken we u om handhavend op te treden. Daarbij lijkt ons de volgende systematiek een reële benadering.
- Stel dat de capaciteit volgens de installatie zoals vergund feitelijk maximaal 200 ton per

dag betreft. Stel dat de veebezetting 10% is van het vergunde aantal van 417.500 vleeskuikens. Dan dient de activiteit van de vergistingsinstallatie beperkt te worden tot de verwerking van $10\% \times 200 \text{ ton} = 20 \text{ ton}$ per dag.

Strijd met omgevingsvergunning

18. Het gebruik van stallen op nr. 14, de erfverharding en ondergrond onder de gesloopte stallen 1 en 2 ten behoeve van de vergistingsactiviteiten, zoals o.a. blijkt bij punt 14 en 15 hiervoor, is in strijd met de geldende omgevingsvergunningen. Mogelijk zijn er meer strijdigheden.
19. We verzoeken u daarom om handhavend op te treden vanwege strijd met de geldende omgevingsvergunningen.

Geen reden om af te zien van handhaving

20. Zoals u bekend geldt een beginselplicht tot handhaving vanwege het algemeen belang dat gediend is met handhaving. Slechts onder bijzondere omstandigheden mag het bestuursorgaan weigeren om gebruik te maken van zijn bevoegdheid om met een last onder bestuursdwang of dwangsom op te treden.
21. Een uitzondering kan zijn een concreet zicht op legalisatie. Daarvan is geen sprake.
 - Weliswaar zijn er lopende aanvragen voor omgevingsvergunningen. Het is echter duidelijk dat deze niet verleend kunnen worden onder het geldende Bestemmingsplan Buitengebied 2013, voor zover ze betrekking hebben op de hiervoor genoemde overtredingen. Dit omdat de vergistingsactiviteiten dan niet meer ondergeschikt zijn aan het agrarisch bedrijf, c.q. nog minder ondergeschikt worden aan het agrarisch bedrijf. Ten aanzien van eerdere plannen van het bedrijf, die op relevante punten sterke overeenkomsten hebben met de plannen zoals die blijken uit de documenten bij het m.e.r.-beoordelingsbesluit, heeft de gemeente het standpunt ingenomen dat die plannen in strijd waren met het bestemmingsplan, omdat de mestvergisting dan geen ondergeschikte tak zou zijn van het bedrijf. (Brief B&W van gemeente d.d. 19-11-2019 aan de FUMO.) Ik verwijs ook naar een ambtelijk memo van de gemeente van 23-02-2022 met als onderwerp: "Bedrijfssituatie Jorritsma Biogas B.V.", waarin de volgende passage te lezen is:
"Het voorstel is om geen pluimvee meer te houden op het westelijk perceel, het aantal kippen zal hiermee afnemen van 417.000 naar 266.000.
Zowel de provincie als gemeente zijn van mening dat er hierdoor een strijdigheid ontstaat met het bestemmingsplan."
 - En evenmin kan er vergunning worden verleend omdat er niet aan BBT wordt voldaan. Het onderbrengen van bijv. opslag van vaste mest, co-producten en digestaat in verschillende lage gebouwen maken het niet mogelijk om bepaalde geurveroorzakende activiteiten inpandig uit te voeren. Laden van vaste digestaat zal bijvoorbeeld buiten plaats moeten vinden, hetgeen bij een inrichting met deze omvang geen BBT is.
 - Inmiddels heeft het ontwerpbestemmingsplan Hoarnestreek 10-14 ter inzage gelegen. In dit geval leidt dat er echter niet toe dat van handhaving kan worden afgezien, omdat de procedure momenteel stilstaat (mogelijk ook naar aanleiding van de ingediende zienswijzen) in afwachting van het vergunningentraject dat nu loopt. (Vergunningaanvragen dienen dus aan het huidige bestemmingsplan getoetst te worden, nu sinds eind januari de wettelijke termijn voor het vaststellen van het bestemmingsplan overschreden is.). Bovendien is het ontwerpbestemmingsplan in strijd met de Verordening Romte Fryslân. In de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan wordt betoogd dat gebruik gemaakt kan worden van

artikel 1.2.1 van de provinciale verordening, waarbij sprake is van hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing voor een nieuwe stedelijke functie. Dit is echter niet mogelijk hetgeen in de zienswijzen is onderbouwd. O.a. omdat het hier niet gaat om een niet-industrieel bedrijf behorende tot de milieucategorieën 1, 2 en 3 of naar aard en invloed op de omgeving vergelijkbaar bedrijf. Het college van GS schrijft ook in de brief van 23 maart 2023 aan B&W: *“De omvang (ongeveer 2 ha) en de aard van de activiteiten (industriële installaties) leidt tot de beoordeling dat sprake is van een industrieel bedrijf.”* In het vooroverleg over het bestemmingsplan heeft de provincie al in haar reactie van 23 maart 2023 duidelijk gemaakt dat art. 6.2.2 van de Verordening niet van toepassing is. Evenmin kan gebruik gemaakt worden van de ontheffingsmogelijkheid van art. 10 van de Verordening Romte o.a. omdat deze niet mogelijk is voor art. 1.2.1 of 6.2.2 van de Verordening.

Er is dus geen concreet zicht op legalisatie.

22. Handhaving is niet onevenredig, noch zijn er andere doorslaggevende redenen om af te mogen zien van handhaving. Het gaat bepaald niet om geringe overtredingen, die bovendien hinder opleveren voor omwonenden.

Conclusie

23. Concluderend verzoek ik u namens de volmachtgevers om over te gaan tot handhaving. Het opstellen van dit verzoek is bemoeilijkt omdat de geldende vergunningen die door een van de volmachtgevers zijn opgevraagd nog steeds niet verstrekt zijn. Ook beschikken we niet over de documenten van de vergunningaanvragen. Als we de opgevraagde documenten ter beschikking hebben, zal dit verzoek mogelijk nog worden aangevuld. Dit mag echter geen reden zijn voor vertraging in de afhandeling van dit verzoek.

Hoogachtend,

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey box. A small blue square containing the letter 'J' is visible at the bottom right corner of this redacted area.A smaller rectangular area of the document is redacted with a solid grey box. A small blue square containing the letter 'J' is visible at the bottom right corner of this redacted area.

Bijlagen: machtigingen

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen